

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Variæ de hac re opinione. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Obiectio.

Cæterum arguunt aliqui. Sicut Angelus non potest in maiori, & maiori loco constitui, nisi modus existendi in illo extendatur: ita substantia aliqua esse non poterit in maiori, & maiori tempore, sine aliqua extensione, quæ succedat. Verum hæc ratio friuola est, primum, quoniam nulla res est sub tempore nostro successio, ratione alicuius modi, quem in se habeat: sed sola sua duratione, & esse simul dicitur cum tempore existere, & ipsa perseverare potest sine eo quod in se mutetur, etiam si tempus, sub quo dicitur esse, succedat: sicut locus manens idem, existit, & amplectitur sine sui successione plura corpora, sibi inuicem succedentia: & Deus etiam sine vlla successione simul est cum tempore succedente. Deinde quod Angelus, quando est in maiori loco dicitur habere modum magis extensum, non debet intelligi de extensione quantitatis, sed de ea, qualis est in habitu, respectu plurium conclusionum, hæc autem necessaria est, quia Angelus, & Spiritus coniungitur corpori, non proxime per suam substantiam, sed per aliquem modum, quo ipsi vnitur, vt infra suo loco dicemus. Quare non est eadem ratio vtriusque, vt arguementum contendeat.

Solutio.

33

DISPUTATIO XXXIV.

Vtrum æuum sit mensura rei permanentis, an non.

Varia de hac re opiniones, cap. 1. Falsior sententia, cap. 2.

CAPVT I.

Varia de hac re opiniones.

1

EX hac quoque controuersia exacte intelligemus naturam æui, & qua ratione differat a tempore nostro. Est autem in ea Doctorum quorundam opinio, qui censent, æuum esse mensuram rerum permanentium, sicut æternitatem ipsius Dei. In quam opinionem consentiunt S. Thomas 5. & 6. Caietanus, & recentiores Thomistæ ibidem: Alexander 1. par. q. 12. mem. 9. art. 3. ad 1. & art. 2. Albertus de quatuor coen. q. 1. art. 3. Aegidius tract. de mensura Angelorum, q. 2. Henricus quodlib. 1. q. 11. Bonauent. in 2. 1. p. d. art. 1. q. 1. & 2. Ricardus art. 1. q. 1. & 2. Thomas de Argentina q. 1. art. 3. Capreolus q. 2. art. 1. concl. 5. & 6. Scotus q. 2. §. ad secundam partem, & q. 3. Esse autem æuum mensuram rerum spiritualium, sicut tempus est corporalium, in quo (vt dixi) hi omnes Doctores conueniunt, probatur. Quoniam sicut quæ temporalia sunt, & subiecta motu atque varietati, suam propriam habent mensuram, scilicet tempus sic immortalia, & permanentia suam quoque habere debent, quæ sit alterius rationis. Nam si res immortales, & incorporeæ temporis mensuram semel subijciamus, Deus etiam tempore definiti poterit: quod est absurdum. Hanc vero mensuram altioris ordinis æuum appellamus. Hanc sententiam recentiores aliqui Theologi, in obseruatione circa hos tres articulos, putant esse Dionysii, & Basilij locis citatis, atque Augusti. lib. 8. 3. quest. q. 19. & 72. Cæterum in assignanda æui mensura non omnes Doctores commemorati eodem modo sentiunt. Varios ergo modos opinandi referemus, vt ipsorum sententiam in vniuersum examinare possimus.

Æuum mensuram esse rerum permanentium. S. Thomas. Caietanus. Alexander. Albertus. Aegidius. Henricus. Bonauent. Ricardus. Argentina. Capreolus. Scotus.

Dionys. Basil. Augustin.

A æuum mensura est eius cuius est duratio. Bonauent.

immortales definitur, esse in vnaquaque illarum æuum suum, quod est cuiusque intrinseca, & propria mensura. Probat vero Thomas, æuum cuiusque rei esse ipsius mensuram: quia non omnia immortalia, quæ sub æuo continentur & viuunt, simul inceperunt, vt de animabus constat: debet igitur in vnaquaque esse sua mensura, quæ cum sit ipsi propria, certior quoque sit. Præter hanc vero, esse communem aliam æui superioris, hac ratione suadent, Sicut in alijs rebus, quæ corrumpuntur, præter intrinsecam cuiusque mensuram, quæ est ipsius duratio, est quædam communis, & extrinseca, quæ omnes metitur, scilicet tempus: eodem modo in Angelis esse debet. Ex ijs autem Doctoribus Bonauentura non tam aperte hanc communem mensuram concedit: Aegidius vero hanc mensuram putat esse Dei, æuum, & æternitatem: Thomas autem æuum superioris Angeli, cum quo multi alij in hoc conueniunt, vt in hac quaestione videbimus.

Aegidius. Argentina.

Æuum non est mensura angeli, in quo est, secundum Scotum.

Secundus modus est Scoti, qui duo dicit. Vnum est, nullam æui durationem esse mensuram Angeli, aut akerius rei, in qua est, Sic tradit quaestione illa 2. §. Ad secundam partem. Probat vero quia mensura tempore differt à re, quam metitur: idem enim non definit, nec metitur se ipsum. Nam quamuis eadem quantitas interdum se ipsam metiatur, hoc tantum fit, assignata parte quadam illius, & super reliquam replicata per intellectum: at in Angelo nihil est huiusmodi. Deinde æuum Angeli ab ipsa Angeli substantia non distinguitur: ergo non est eius mensura.

Aliquod esse æuum, quod est mensura extrinseca Angelorum.

Alterum, quod docet Scotus q. 7. est, aliquod esse æuum, quod est mensura extrinseca Angelorum. Hoc autem trifariam inquit ille) explicari, aut defendi potest. Omnis vero priori modo, qui est de mensura perfectionis, non durationis, iucundum quem perfectior species dicitur reliquarum mensura, de qua non est nunc controuersia: duo alij superflui. Alter est, vt æuum cuiusque superioris Angeli sit mensura inferioris, & hoc ordine vsque ad vltimum. Probat autem, superioris durationem esse mensuram inferioris Angeli, quia mensura debet esse suapte natura notior re, quam metitur: licet interdum alicui intellectui, nempe humano, quod imperfectus sit, mensura non sit notior natura sua: sed superioris Angeli æuum natura sua notius est, quia perfectius, quam inferioris: ergo illud est inferioris mensura. Alter est, vt sit vnum tantum æuum, duratio videlicet supremi Angeli, quod sit omnium aliorum mensura. Hoc vero probat eadem ratione, quæ S. Thomas assertit in confirmatione suæ sententiæ, quam mox referemus. Quocumque vero modo loquamur, ex doctrina superiori necessario fatendum est, supremum Angelum nullius æui mensuram habere, non proprii, quia nihil se ipsum metitur, vt diximus ex doctrina ipsius Scoti: non inferioris, quia mensura debet esse superior re, quam metitur, vt ipse quoque docet, non superioris, quia nullum habet, caret ergo mensura.

S. Thomas.

Tertio modo philosophatur S. Th. Caiet. Alexander, Albertus, Henricus, Ricardus, & Capreolus, qui recentioribus maxime probatur. Affirmant autem omnia immortalia sub vno communi æuo tantquam sub mensura contineri. Tametsi Ricardus, & Henricus asserant æuum illud commune, non esse eorum, quæ sub eo continentur, proprie mensuram, eo quod non est æterorum causa: sicut

S. Thomas. Caietanus. Alexander. Henricus. Ricardus. Capreolus.

motus

motus cæli, qui, cum sit aliorum causa, optime dicitur esse eorum mensura. Verum, ut optime notatur S Thom. art. 6. ad 4. Albertus, & alij, ut aliquid sit alterius mensura, non est necesse, esse illius causam: id quod sequenti disput. manifestum fiet.

In horum autem sententia videtur dicendum, illud supremum ævum non solum esse inferiorum rerum mensuram, sed ipsius etiam supremi Angelij, in quo est, ut ita omnia immortalia sub mensura contineantur, sicut omnia corporalia sub tempore: id quod expresse docuit Caietanus art. 6. quamvis reliqui nullam fecerint de hac re mentionem. An vero cuiusque Angelij ævum ipsi possit esse mensura, non satis explicat Doctores citati. Ex recentioribus vero videntur aliqui docere, intellectui cuiusque Angelij proprium ipsius ævum esse sui mensuram, ex quo in sententiam Argentinæ, & aliorum inclinatur. Hæc opinio eiusdem rationibus confirmatur, quibus sententia Argentinæ, & Scoti ea parte, qua cum ea convenit. Quare non est opus eas repetere.

CAPUT II.

Facilior sententia.

Ego quidem censo hanc controuersiam non rerum, sed vocum esse: ac propterea Doctores secum pugnare, quod non eodem modo rationem mensuræ accipiant. Verum iuxta ea, quæ de mensura ex Aristotele tradidimus disp. 30. c. 5. faciliorem de hac re sententiam colligere possumus: quam arbitrari nulli dubiam fore, qui rationem mensuræ traditam ab Aristotele admiserit: sententia vero est, neque ævum aliquid supremum, neque ævum cuiusque rei immortalis esse mensuram, aut ipsius in quo est, aut alterius. Eam tradunt Durand. in 2. d. q. 5. Gabriel. q. 1. a. 2. conclus. 5. & 6. & art. 3. dub. 1. Okam in 2. q. 13. In cuius confirmationem duo nobis probanda sunt, vnum autem supponendum. Illud vero est, in quacunque re immortali esse propriam durationem, quod ipsius ævum appellatur. Sicut enim in quocunque motu est sua duratio, quæ ab esse illius non distinguitur, (non dico mensuram, nec tempus) sic etiam in vnaquaque re permanenti, siue immortalis, siue corruptioni obnoxia: neque enim res dicitur in suo esse perseverare, & durare duratione alterius, hoc est, quia alia res durat, sicut nec dicitur quantitas alterius quantitate: tamen duratione alterius, sicut etiam quantitate alterius, tanquam mensura dicitur definiti.

Hoc posito, quod omnibus certissimum, & citra controuersiam est, in quo nobiscum convenit Scotus, prior pars nostræ opinionis probanda est, nimirum ævum cuiusque rei proprium, non esse ipsius mensuram. Loquimur autem non de mensura perfectionis, sed durationis, quæ communiter iuxta definitionem Arist. 10. Met. c. 2. & 3. mensura dicitur. Probat igitur Okam, & Gabriel, quia mensura Angelij vel est esse ipsius, vel respectus aliquis in eo fundatus: non primum quoniam idem non potest esse sui mensura: cum ergo id, quod mensura definitur, sit existentia Angelij, ipsum esse, siue existentia, quod idem est, non potest esse sui mensura: nec respectus aliquis, nam mensura debet esse notior re, quam metitur, respectus vero ille non potest esse notior: neque aliquid ex utroque constatur: nulla igitur est intrinseca mensura in ipsis rebus immortalibus. Mirro rationes

Vasq. in 1. partem Tomus I.

aliàs horum auctorum, quæ mihi non placent: imo & hæc, quam retuli, non omnino explicat, & probat id, quod proposuimus.

Optima est ergo ratio Durandi, quæ mea sententia vnicum, & firmissimum est huius rei fundamentum. Ea vero petita est ex definitione mensuræ ab Aristotele tradita, quam quidem quoniam disp. 30. c. 5. fusius explicauimus, ut probaremus, eternitatem Dei non esse mensuram ipsius, eam hic solum attingemus. Ratio autem est in hunc modum: Duratio cuiusque rei licet ipsam reddat mensuræ subiectam, sicut quantitas efficit rem, in qua est, tamen non potest quantitas esse id, quo res ipsa cognoscitur, & finitur, ut late demonstravi in ea disputatione cap. 5. notatione 3. sed aliunde extrinseca alia duratio ab intellectu adhibenda est, cui propria definitio mensuræ tradita ibidem notatione 2. conueniet: nec solum substantia rei cognosci, & definiti non potest sua ipsius duratione ab intellectu nostro, sed neque ab Angelico, aut diuino: sicut ibidem probatum est, quia mensura esse debet aliquid extrinsecum rei, quam metitur. Quare optime docuit Scotus ævum superioris Angelij ita esse aliorum mensuram, ut sui ipsius esse non possit: cuius oppositum immerito docuit Caietan. in art. 6. quem supra retulimus: ex quo refutata manet sententia Bonaventuræ, & aliorum, quatenus affirmat, ævum cuiusque Angelij esse ipsiusmet Angelij mensuram.

Posterior pars nostræ sententiæ est, nullum ævum, etiam superioris Angelij esse extrinsecam mensuram alterius: id quod ex eadem doctrina tradita disput. 30. cap. 5. facile probant Durandus, Okam, & Gabriel: nam mensura debet esse notior re, quam metitur, ut inibi explicatum est: siquidem per illam de quantitate, aut pondere, aut duratione rei, quam metitur, certiores reddimur: quinimo nihil est aliud metiri rem aliquam, quam quantitatem, pondus, aut durationem illius per aliam definit cognoscere: omnis enim mensura, alicui intellectui mensura est, ut eo loco diximus: ævum autem superioris Angelij, etiam superioris, non est notius ævo inferioris, quatenus duratio est ad modum quantitatis extensa: ergo non potest esse mensura inferioris.

Porro ævum superioris Angelij non esse notius, inductione constat, primo non est intellectui diuino, ipsi enim omnia æque patent, & manifesta sunt, nec vnum per aliud definit: secundo non intellectui Angelij superioris: is enim tamen viderat, ævum suum esse naturæ perfectioris, suamque substantiam minus subiectam varietati, quam inferioris, ex quo eam tanquam regulam & mensuram perfectionis habet: tamen ex sua duratione non redditur certior de duratione inferioris, quanta scilicet fuerit, in quo consistit propria ratio mensuræ, de qua disputamus. Videt enim omnes simul incepisse, & perseverasse: & quamvis aliquis eorum postea incepisset, sicut animalia, ex sua tamen duratione non cognosceret, quanta esset aliorum duratio, quare nec eam metiri posset.

Tertio non est notius ævum superioris Angelij intellectui Angelij inferioris: suam namque durationem quisque ita bene nouit, ut duratione alterius eam melius non cognoscat, & definit: quare alterius ævo non vtitur ut instrumento ad discernendum, quantum ipse durauerit. Quod enim ipse dicat, & cognoscat, se tantum durasse, quan-

Q 2 tum

Supremi Angelij ævum esse mensuram inferiorum, & sui ipsius causam.

Nullum autem ævum esse rei, in qua est, aut alterius. Durandus, Gabriel, Okam.

Offendit autem cuiusque rei proprium non esse ipsius mensuram.

Aristot., Okam, Gabriel.

Durandus

Scotus

Caietanus

Probat nullum ævum esse extrinsecam mensuram alterius.

8